

Література

1. Хромов, М. Еволюція теорії людського капіталу / Микола Хромов // Вісник Тернопільського національного економічного університету. – 2011. – Вип. 2. – С. 165–173
2. Фіктивний людський капітал: сутність, характерні особливості, чинники формування / О. А. Грішнова, О. Г. Брінцева // Демографія та соціальна економіка. – 2015. – № 1. – С. 90–101.
3. Фіктивізація людського капіталу та нові ризики в сфері зайнятості / О. А. Грішнова, О. Г. Брінцева, С. Я. Шурпа // Наук. вісн. Полісся. – 2017. – Вип. 1 (ч. 2). – С. 91–98.
4. Магута О. В. Розвиток вищої освіти та економічна динаміка в Україні / О. В. Магута // Інвестиції: практика та досвід. – 2016. – № 6. – С. 58.

Рилад Н. М.

Інститут міжнародних відносин
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка
к. е. н., науковий співробітник НДЧ

РУШІЙНІ СИЛИ ТА ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ПАРАДИГМИ ВІДКРИТИХ ІННОВАЦІЙ

Сучасна глобальна парадигма інноваційного розвитку описує характер процесів розробки, впровадження та комерціалізації інновацій на світовому рівні та з новими якісними характеристиками. Найефективніше впровадження результатів науково-технологічної діяльності можливе за умови тісної взаємодії національних потенціалів, ресурсів різних країн, спільного розв'язання завдань економічного розвитку на глобальному рівні. Така особливість втілюється в процесах інтернаціоналізації інноваційної діяльності, яка на сьогодні переважно є частиною більш широких стратегічних рішень компаній з виробництва, маркетингу, злиття та поглинання в результаті міжнародних потоків та перерозподілу науково-технічних можливостей та використання «відкритих інновацій». Сутність цієї концепції полягає в тому, що відкритий інноваційний процес став невід'ємною частиною інноваційної стратегії та бізнес-моделі компаній. Крім

того, концепція привертає увагу не тільки до важливості пошуку знань, але і до використання внутрішніх інновацій разом з зовнішніми партнерами.

До чинників, які сприяють поширенню відкритих інновацій відносяться: зростаюча глобальна конкуренція, зменшення циклів життя продукції, складність нових технологій, глобальна мобільність інноваторів, державна підтримка розвитку малих інноваційних підприємств; ринкова орієнтація наукових досліджень, необхідність комерціалізації проектів державними лабораторіями, поява приватних науково-дослідних інститутів, наявність Інтернету та технологій пошуку, необхідність оптимізації наявних мереж постачальників стратегічного значення. Більш висока конкуренція та інші фактори знижують дохідність інноваційних компаній в умовах підвищення витрат в закритій моделі інноваційного процесу. Застосування більш відкритої моделі дозволяє отримувати дохід від невикористаних внутрішньофірмових інновацій.

Концепція відкритих інновацій визначає процес досліджень і розробок як відкриту систему, тобто будь-яка компанія може залучати нові ідеї для створення нового продукту і виходу на ринок з цим продуктом не тільки за рахунок власних розробок, але й за рахунок співпраці з іншими організаціями. Відкриті інновації – це підхід, який дає змогу отримувати максимальний прибуток від спільного створення та комерціалізації інноваційних проектів, передбачає, з одного боку, використання зовнішніх джерел винаходів і технологій для ефективної реалізації своїх проектів, з іншого – відкриття доступу до своїх винаходів і технологій, щоб одержати від їх реалізації максимальний прибуток.

Отже, на сьогодні парадигма відкритих інновацій є мейн-стрімом. В даному дослідженні ми виділяємо такі її сучасні тенденції:

1. *Впровадження у промисловості.* Відкритись інноваційного процесу стає дедалі популярнішим у провідних галузях промисловості.
2. *Інтенсивність досліджень та розробок.* Наразі з'явилась тенденція до використання відкритого інноваційного процесу у низькотехнологічних секторах. Окрім систематичного залучення користувачів на ранніх стадіях інноваційного процесу, підприємства таких галузей почали відкриватися і в інших

напрямах, використовуючи знання університетів, наукових установ тощо.

3. *Розмір підприємств*, що використовують відкриті інновації. На сьогодні спостерігається тенденція до використання відкритих інновацій не тільки великими багатонаціональними фірмами, а й малими та середніми підприємствами. Вони вже на ранньому етапі свого існування діють в глобальних масштабах, джерелом конкурентних переваг яких є використання та захист прав інтелектуальної власності, відкриття інноваційного процесу та зовнішня комерціалізація технологій.
4. *Партнерство та альянси в галузі НДДКР*. Сучасні технології стають настільки складними, що навіть великі фірми не можуть дозволити собі розробляти новий продукт самостійно.
5. *Взаємодія з університетами*. В даний час університети все ще значною мірою фінансуються за рахунок державних грошей, однак у багатьох регіонах світу це фінансування має тенденцію до скорочення. А альянси з великими фірмами прискорюють дослідження та активізують участь дослідницьких груп, як, наприклад при здійсненні проекту генома людини.
6. У промисловості існує тенденція до *підвищення ефективності внутрішніх процесів управління відкритими інноваціями* завдяки поширенню знань щодо відкритих інновацій скрізь різні галузі.
7. Поряд зі спрямуванням відкритих інноваційних досліджень головним чином на продукти та інновації процесу, спостерігається недостатній розвиток використання відкритих інновацій *в секторі послуг*.
8. Відбуваються зміни у *сфері інтелектуальної власності*. Питання інтелектуальної власності відіграє ключову роль у відкритих інноваціях, однак оцінка патентів залишається досить проблематичною, оскільки більшість патентних операцій не повідомляються публічно, і патенти є дуже своєрідними за їхньою конструкцією.